

HOE MAAK JE VAN JE SCHOOL EEN BOEKENSCHOOL?

HA Leest

De afgelopen jaren werkte onze school mee aan *Story-ID*, een Erasmus+-project rond leesbevordering. Uit uitwisselingsweken en enquêtes rond dit project leerden we dat er nog heel wat leerlingen zijn die graag lezen, maar dat ze het moeilijk vinden om boven de 'lezen is stom'-roepers uit te komen. Bovendien missen ze het pure leesplezier: enthousiast over boeken praten, zonder de dwangbuis van de verplichte leeslijst of opdracht. We merkten dat het vaak vanaf de tweede graad secundair misloopt: leerlingen vinden de weg niet meer naar geschikte boeken en denken daarom al snel dat lezen niets voor hen is. Op basis van deze vaststellingen werkten we een aantal concrete acties uit om aan leesbevordering te doen op onze school.

Annick Van Den Eynde

Vijf jaar geleden stond een collega met de mond vol tanden toen een van haar leerlingen uit het zesde jaar moderne talen stellig verkondigde dat hij gedurende zijn hele schoolcarrière maar twee boeken volledig had gelezen. Hij recycleerde eenzelfde boek voor verschillende talen in verschillende jaren, las samenvattingen of keek naar de film. Andere leerlingen vielen hem bij: lezen is gewoon saai, en wie heeft daar nu de tijd voor? De collega die dat allemaal te horen kreeg, is ook coördinator van het team internationalisering van onze school, en deelde haar ervaring met Europese

collega's. Ze kreeg meteen veel bijval: ook in andere landen lezen leerlingen minder en is hun intrinsieke leesmotivatie laag. Uit dat ene verhaal groeide een internationale samenwerking: het Erasmus+-project *Story-ID*. Met zes scholen uit België, Nederland, Groot-Brittannië, Italië en Portugal gingen we de afgelopen twee jaar op zoek naar verhalen en personages die wél leven bij onze jongeren en naar manieren om hun leesplezier te vergroten. Die samenwerking was ongelooflijk inspirerend. We zagen groen van jaloezie toen we het computersysteem leerden kennen dat men

in Groot-Brittannië gebruikt om leesniveau's in te schatten en dat meteen ook boekentips aanreikt op maat. Portugese collega's toonden hoe de schoolbibliotheek boeken van een QR-code voorziet die doorlinkt naar een korte recensie of een filmpje gemaakt door een van de leerlingen. In een Britse school verkleden leerlingen en leerkrachten zich één keer per jaar als hun favoriete personage. Bovendien begint men in verschillende scholen de dag door 15 minuten te lezen. In wat volgt lees je welke initiatieven wij met onze school hebben opgezet.

Over de auteur

ANNICK VAN DEN EYNDE

geeft Nederlands en Duits in het Heilig Hartinstituut Heverlee en was twee schooljaren lang een van de trekkers van het internationale Story-ID-project.

Lezen zichtbaar maken

We wilden alle 'lezen is saai'-stemmen het zwijgen opleggen door lezen in de hele school te laten zien. Met het juiste boek is lezen absoluut niet saai!

1) Affiches

Aan alle personeelsleden vroegen we om hun favoriete boek te promoten op affiches die over de hele school verspreid werden. Het effect was meteen duidelijk: leerkrachten werden door leerlingen aangesproken over hun boek. Leerlingen stonden dan weer stil bij de affiche van hun favoriete leerkracht en sommige leerlingen maakten zelfs hun eigen affiche.

2) Blog en Instagram

We startten een Instagramkanaal (@hhleest) en een blog (hhleest.wordpress.com) op om ook daar de affiches en boekentips te delen. De blog had als doel om te verzamelen wat er allemaal op school gebeurt rond 'lezen': op een grote school als de onze verliezen we soms immers uit het oog welke geweldige opdrachten collega's al uitwerkten.

3) Emojiboeken

We verspreidden ook affiches met daarop boektitels uitgebeeld in emoji's. Leerlingen moesten titel en auteur ontcijferen en konden zo bijvoorbeeld een ticket voor de Boekenbeurs winnen.

4) Boekenhoekjes

Via collega's zamelden we boeken en boekenkasten in. Daarmee maakten we verschillende boekenhoekjes. In de refters waar veel leerlingen studie-uren doorbrengen, zijn nu boeken en strips ter beschikking. Leerlingen kunnen ze ter plekke lezen, maar mogen ze ook meenemen naar huis. In elk boek zit een bladwijzer waarop leerlingen een reactie kunnen achterlaten voor de volgende lezer.

Samen lezen: leeslokaal en boekenclub

We wilden van lezen ook een sociale activiteit maken. Daarom gingen we op zoek naar een lokaal dat we als leesruimte konden gebruiken. Het leeslokaal werd afgelopen schooljaar op vrijdagmiddag geopend voor alle leerlingen, maar leerkrachten konden het ook reserveren om in klasverband te lezen. Bij de start van een leesopdracht naar het lokaal gaan met wat letterkoekjes bleek ook voor stoere zesdejaars een schot in de roos. Je offert er een uur aan op, maar je wint er wel bij dat leerlingen meteen al een stuk gevorderd zijn in hun boek en gemotiveerder zijn. Zoals een van de leerlingen het verwoordde: "Thuis zoek ik altijd naar excuses om niet te lezen, maar eens ik aan het lezen ben, wil ik eigenlijk wel verder lezen."

Leerlingen die tijdens de middagpauze komen lezen in het leeslokaal, werden ook bevraagd. Wilden ze graag zoals een echte leesclub hetzelfde boek lezen en bespreken? Dat bleek niet het geval: ze wilden juist niet verplicht worden om iets te lezen, maar ze wilden wel heel graag met elkaar praten over boeken.

Op zoek naar het juiste boek

1) Flipgridkanaal hhleest

Flipgrid is een platform waarop je makkelijk korte filmpjes kunt opnemen en delen. (Over Flipgrid lees je meer in *Fons 10*, nvdr). We creëerden een HHleest-kanaal voor onze school. Het kanaal zelf werd onderverdeeld in verschillende onderwerpen: romantiek, fantasy, thrillers, lievelingetjes van de leerkrachten... Leerlingen werden in de lessen aangemoedigd om filmpjes te maken en het bleek voor leerkrachten een ideaal alternatief voor de uren die anders ingenomen worden door boekpresentaties. Ook leerkrachten kunnen het platform gebruiken om boeken aan te raden. Na een half jaar staan er al 150 filmpjes online op het kanaal van onze school en 100 filmpjes op het internationale Story-ID-kanaal (in het Engels). Op die manier bouwen we aan een databank van boekentips voor en door leerlingen.

2) Quiz

Om leerlingen te helpen bij hun zoektocht naar het juiste boek maakten we een ludieke quiz. Aan de hand van enkele vragen probeerden we leerlingen tot bij een bepaald genre te brengen. Het resultaat is gelinkt aan het Flipgrid-kanaal van dat genre, zodat leerlingen meteen boekentips op maat krijgen. Je kan de quiz bekijken op: <https://bit.ly/3i9yHjB>.

Boekenweek en literaire avond

Het hoogtepunt van onze acties zouden een boekenweek en literaire avond worden. Op het programma van de boekenweek stonden onder andere auteurslezingen, workshops rond creatief schrijven, literatuurlessen van het Scholar@school-programma van de KU Leuven, een *escape room* in de schoolbib... We hebben daarnaast ook een voorleesmarathon op poten gezet waarbij onze leerlingen zouden gaan voorlezen in het nabijgelegen woonzorgcentrum, de kleuterschool en de lagere school.

Onze schoolbibliotheek vierde dit jaar bovendien haar 30-jarig jubileum, iets wat we wilden vieren met een literaire avond voor een publiek van leerlingen, ouders, leerkrachten. Voor deze avond hadden we een boekengesprek ingepland met schrijvende leerkrachten en auteurs als Saskia De Coster en Ish Ait Hamou. Daarnaast werd er een literaire wandeling door de school voorzien waarbij je onder andere kon luisteren naar poëzie en een literaire tattoo kon laten zetten. Helaas strooide COVID-19 roet in het eten en zijn beide events uitgesteld naar volgend schooljaar.

In december 2020 stopt het internationale project, maar wij blijven in onze school verder werken aan leesbevordering. Er werd een werkgroep opgericht rond leesbeleid die de huidige initiatieven wil verderzetten, versterken en nieuwe acties wil ontwikkelen op basis van wetenschappelijke inzichten. In deze werkgroep zitten enthousiaste leerkrachten van alle graden die door dit project meer kansen krijgen om samen te werken rond lezen. Zo hopen we de volgende jaren onze school uit te bouwen tot een heuse boekenschool!